



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Joan. Henrici Meibomii De Cervisiis potibusque &  
ebriaminibus extra vinum aliis Commentarijs**

**Meibom, Johann Heinrich**

**Helmeftadii, 1668**

Caput Primum.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-10160**



JOAN. HENRICI MEIBOMII

DE

CERVISIIS VETERVM,

potibusque extra vinum

aliis,

LIBELLVS SINGVLARIS.

CAPVT PRIMVM,

SUMMARIA.

1. Vita hominis in calido & humido. 2. corpus in perpetuo fluxu. 3. ex substantia constans humida & sicca. 4. utramque refici necessum. 5. fames cibi, sitis potus. 6. cibi utilitas. 7. potus necessitas. 8. cibi hominum primi. 9. potus, aqua & fluvii. 10. cibus ex frugibus. 11. ador. 12. vitium cultura. 13. Terra maledictio. 14. Agricultura à Caino initium. 15. vitium à Noacho. 16. iuxta gentiles à Cere & Baccho. 17. & Osiride. 18. Aegyptiorum olim in cibo & potu temperantia. 19. cui intemperantia successit. 20. & ciborum vinorumque condimenta. 21. Opsonatricis artis scriptores. 22. & vinorum condiendorum. 23. Vini in multis regionibus defectus. 24. & penuria. 25. Aquarum alibi vitia. 26. Potus ex frugibus inventio. 27. Osiridi olim adscripta. 28. & Baccho. 29. Ex aqua & fruge ebrietas. 30. Potus extra vinum & post fruges alij & varij.

A

Vitam.



1 **V**itam hominis in calido & humido consistere, pluribus nos docuit princeps Philosophorum Aristoteles lib. de longit. & brevit. vitæ. Calor autem continuo in humidum agit, atque id indies exiccat, & tanquam pabulum suum depascit. Ex quo corpus nostrum, ut pluribus docet Galenus lib. 3. de Sanit. tuenda cap. II. in perpetuo quasi est fluxu, & nisi subinde similis substantia in ejus, quod absumitur ac dissipatur, locum reponeretur, marcesceret id immaturè homoque vita ante factalem terminum defungeretur. Quia vero idem corpus nostrum partim ex solidiori & sicciori, partim ex humidiori constat substantia, & tam illa, quam hæc refectionis indiget; necessarium omnino fuit, ut illa cibo, velut sicciori, hæc potu, tanquam humidiori alimento instauraretur. Et hanc ipsam ob causam tum *fames* homini data est, tum *sitis*: *fames*, qua cibum, *sitis*, qua potum appeteret. Et τὸ σίτησις quidem ὀψιθυμία, seu *cibi desiderium*, est κατὰ ἀμφοτέρων ἀναγκαία, καὶ ὑγιάν, καὶ εὐεχίαν, ἢ ἡ ἀφελίῳ, ἢ ἡτε παύσασαι ζῶντα, *necessarium duplici ratione, & ad sanitatem & tuendum bonum corporis habitum, tum quod conducat, tum quod animalium famem sedet*, inquit Athenæus lib. XII. Unde *de cibo, seu pane, in sacris cor fulciri dicitur*: ut Judicum cap. XIX. vers. V. & IIX. Στήρισον τὴν καρδίαν σου ἄρτω, sive κλάσματι ἄρτου. *Fulci cor tuum pane, aut buccella panis.* Et Psalmo CIV. vers. XV. καὶ ἄρτω καρδίαν ἀνθρώπου σπρίζει. *Et panis cor hominis fulcit.* De potu vero Antisthenes apud eundem Athenæum ait: *Vt planta nocturnis diurnisque aquis irrigata crescunt atque florent, is vero si destituantur, necesse est*

se est exiccari ipsas & emori: sic animalium vita potione utili  
sustentatur, sine qua illam extingui oportet. Cæterum cibus &  
primo mundi exordio simplex admodum fuit, & qualis à  
natura ipsa offerebatur. De eo Virgilius lib. III. Georg.

*Victum infelicem, baccas, lapidosaq; corna*

*Dant rami, & vulsis pascunt radicibus herba.*

Ovidius lib. I. Metam. fab. III.

*Arbutos fœtus, montanaq; fraga legebant,*

*Cornaq; & in duris hærentia mora rubetis,*

*Et, quæ deciderant patula Iovis arbore glandes.*

Eoque nomine primos mortales felices prædicat Boëthius  
lib. II. de consolat. Philos. metro v.

*Felix nimium prior ætas,*

*Contenta fidelibus arvis,*

*Nec inertis perditæ luxu,*

*Facili quæ sera solebat*

*Ieiunia solvere glande.*

Similique modo & potus ab initio non alius primis mortali-  
um fuit, quam simplex aqua: quam proinde non imme-  
rito  $\Phi\upsilon\sigma\iota\kappa\acute{o}\nu\ \rho\omicron\tau\omicron\nu\ \eta\gamma\acute{\iota}\ \alpha\ \nu\alpha\gamma\eta\alpha\iota\omicron\nu\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \delta\iota\phi\omega\sigma\iota$ , naturalem & ne-  
cessarium sitientibus potum, vocat Clemens Alexandrinus  
lib. II. Pædag. cap. II. Quemadmodum nec alia re soliti fu-  
ere veteres quam

*Dulcis aqua saliente sitim restinguere rivo,*

ut Virgilii versum usurpemus ex Ecl. v. Nec secus ad sedan-  
dam sitim ipsos

*— fluvij fontesq; vocabant,*

*Quam nunc montibus è summis decursus aquas*

*Sollicitat ad se sitientia sæcla ferarum,*

ut loquitur Lucretius lib. v. Progressu temporis, quum vi-  
ctum simplicem potumque homines fastidirent, nec omnia  
bus etiam is convenire aut salutaris esse videretur, primo  
frugum omne genus invenerunt mortales; unde

- ut Ansonius scripsit in Monosyllabis Eidyll. xii. eoque etiam longo adhuc tempore utos Romanos testatur Plinius
- 12 lib. xii. cap. iix. & tangit Val. Maximus lib. ii. cap. v. Potus vero loco post aquæ simplicis usum *lac animalium* primo omnium in subsidium vocatum, nullus ambigo. Videbant enim primi homines infantes, non nutritus tantum, sed & sitis causa sæpius mamillas uxorū fellitare: videbant eandem ob causam brutorum animantium foetus à matrum uberibus subinde dependere. Igitur & ipsi, dum in agris locisq̄ desertis cum gregibus suis commorarentur, ac siti forte premerentur, nec aquarum statim rivi aut fontes in promptu aut propinquo essent, necessitate primùm coacti, lac mulsum bibere, eoque sitim extinguere cœperunt. Mox animadvertentes lac aqua dulcius esse, & plus palato arridere, idem in delicias adsumpsere, nec sitis tantum, sed iacunditatis etiam gratia, sæpius ora faucesque corrigare distulere. Accessit tamen ex intervallo *vitium cultura* & vini usus; *ceu non*, ut idem Plinius ait lib. xiv. cap. xxii. *saluberrimum ad potum aqua liquorem natura dedisset humano generi, quo cetera omnia animantia utuntur.* Ex
- 13 quo nempe terra, si sacris literis consentanea loqui velimus, ob lapsum primorum parentum fulmine maledictionis à Deo Opt. Max. perculsa, spinas & tribulos germinavit, statim culturam agri ad se traxit, & arari serique in sudore vultus humani cœpit; primusque *agricola* nomen, seu *ἑργαζομένως τῶν γῆν*, sortitus fuit *Cainus*, ut legimus Genes. cap. iii. vers. xvii. & xix. & cap. iv. vers. ii. & primus aratrum invenit, *πεῶτος ἀροτρον εὔρε*, inquit Cedrenus.
- 15 Vitium vero culturam primus *Noah* post universale diluvium filios suos docuit, *ἀμπέλωνα ἐφύτευσε, vineam plantavit*.

tavit, primusque inebriandi vim vino insitam expertus, filii Chanaan irrisionem, & hic illius maledictionem sensit, ut est Genes. cap. ix. vers. xx. xxi. & xxv. Ethnici, seu Gen- 16  
tiles, ut vocamus, frugum hanc vini que inventionem DIs suis, Cereri & Baccho adscripserunt. De Cerere & frugibus ita Ovidius lib. v. Metam. fab. v.

*Prima Ceres unco terram dimovit aratro,  
Prima dedit fruges, alimenta que mitia terris.*

Et lib. iv. Fastor.

*Prima Ceres, homine ad meliora alimenta vocato,  
Mutavit glandes utiliore cibo.*

De Cerere & Libero simul Lucretius loco paullo ante adducto:

*Namque Ceres fertur fruges, Liberque liquoris  
Vitigeni laticem mortalibus instituisse.*

Et Virgilius lib. i. Georg. in *ωγο Φωηοτι* ad utrumque:

*Liber & alma Ceres, vestro si munere tellus  
Chaoniam pingui glandem mutavit arista,  
Pocula que inventis Acheloia miscuit uvis.*

Ægyptii utrumque munus uni *Osiridi* Regi suo attribuerunt, 17  
de quo Diodorus Siculus lib. i. cap. vii. *Osiris* narratur, beneficentia & gloria studiosissimus quum esset, magnum contraxisse exercitum, quo totum orbem hominibus frequentatum peragrare, & plantationem vitis, & tritici, hordei que sementem edocere constituit. Nec tamen frugibus, aut ex eis cibo, 18  
aut vino ab initio homines abutebantur, sed modice illis fruente Ægyptiorum fere more vivebant, de quibus idem Diodorus lib. eod. cap. lxx. ait, in more ipsis positum fuisse, ut simplici uterentur nutrimento, certam que mensuram vini biberent, qua nec ad ebrietatem faceret, nec ad repletionem. At crescente paulatim luxuria, quum cibus 19  
non tantum ad famem amplius, nec potus ad sitim quære-

retur, potiusque hoc unum omni studio & opera agerent  
 mortales, ut gulam irritarent, ac cibi sæpe non ad satieta-  
 tem, sed nauseam, potus ad ebrietatem ingurgitarentur;  
 varia ciborum & vinorum condimenta excogitari cœpe-  
 20 runt. Verum de istis, tum ciborum, tum vinorum condi-  
 21 turis nunc nihil dicemus. De cibis tamen condiendis vide-  
 ri possunt Opsonatricis artis conditores: quorum ex vete-  
 ribus Græcis Latinisque unus nobis integer remansit, qui  
 libris suis *Apicy de re Culinaris* titulum præscripsit: reli-  
 quorum qua Græcorum, qua Latinorum, tantum frag-  
 22 menta hinc inde apud scriptores supersunt. De vini condi-  
 turis plurimum habemus ex Græcis Collectanea apud Γεωπονη-  
 κῶν Auctorem, & Dioscoridem, medicosque post hunc a-  
 lios: ex Latinis quoque multa nos docuerunt Cato, Varro,  
 Columella, Palladius, aliique rei rusticæ & agrorum cultu-  
 23 ræ, ut & rei herbariæ & materiæ medicæ commentato-  
 res. Licet vero vino jam invento omnes aquæ potum abo-  
 minarentur; tellus tamen quævis, ob cæli solique asperita-  
 tem, vitium culturam non statim, nec ubivis admisit. Gen-  
 tes etiam quosdam paupertas non sivit vinum bibere. Ut eo-  
 nim, dicente Seneca lib. III. de Ira, cap. XXI. *quædam gen-  
 tes beneficio paupertatis luxuriam non movere*: ita multæ  
 etiam, eidem Divæ litantes, vinum sibi comparare ac bibe-  
 re nequiverunt. De Ægyptiis ait Herodotus lib. II. ὅτι οὐκ  
 ἴσταν ἐν τῇ χώρᾳ ἀμπελοὶ, *quod vites in regione ea non essent.*  
 24 Gallos, sine Celtas, Julianus ὁ Ὠδαβάτης in Epigr. quod suo  
 loco totum dabimus, ait τῆ περὶ βοτρίων, *ob vitium ince-  
 piam*, vinum non bibisse: quos similiter tradit Diodorus  
 lib. V. cap. XXVI. fuisse σερσοκομένους ὄνους, *vini inopes*. Apud  
 Hispanos potus ex frugibus factos, *quod ferax vini locus  
 non esset*, scribit suo tempore Isidorus Hispalensis, Orig.  
 lib. XX. cap. III. Dion Academicus apud Athenæum lib. I.  
 refert

refert multos Ægyptiorum fuisse δια' πενίας διπορῆτες τὸ οἶνον  
vini indigos ob egestatem: eandemque ob causam Posido-  
nius Stoicus apud eundem Athenæum lib. iv. meminit so-  
los locupletiores Gallorum vinum bibisse, ex Italia & Mas-  
siliensium districtu allatum. Accedebant aquarum multis 25  
in locis pravitates & vitia, ob quæ variis morborum casi-  
bus bibentium corpora objiciebantur. Igitur necessitas ho- 26  
minum plurimos adegit, ut aut alium sibi à vino potum  
quærent, aut quovis modo aquam emendare conaren-  
tur, & salubriorem reddere. Nec defuere, qui, quum vi-  
derent ex vino, quo ipsi destituebantur, hominibus hilari-  
tatem obvenire & lætitiâ, omnemque animi nubem di-  
spellî,

*Ac spem reduci mentibus anxiiis,*

*Viresq; , & addi cornua pauperi ;*

similem sibi potum optarent,

*Qui curas abigens, & cum spe divite manans*

*In venas animumq; hominis, qui verba ministrans,*

in ærumnis esset & laboribus

*Ἐδλὸν ἀλεξίκακον πᾶση συνουσίῳ ἀσιν*

*Cuiusvis medicina mali, medicina dolorum:*

ut de vino loquuntur Horatius Epist. lib. i. ep. xv. & Pany-  
asis Poëta antiquus apud Athenæum lib. II. Itaque reperti  
fuere, qui vino deficiente primum aquæ fruges, mox her-  
bas amariuscultas & alia injicerent, ac simul in potum vino  
æmulam, sive in vini similitudinem ac inebriantem co-  
querent, & βοήθημα, ut vocat Posidonius, sive solatium,  
aut subsidium, vini penuriæ adferrent. Idemque hoc mo-  
do effecere, ut vix essent, qui felicitati gentium vino beata-  
rum inviderent: sed similem illi potum bibentes, ita læta-  
rentur, ὡς καὶ ἀδειν, καὶ ὀρχεῖσθαι, καὶ πάντα ποιεῖν, ὅσα τὰς  
ἐξοίνας γινομένους, ut & canerent, & saltarent, & quæ ebrj  
solent,



solent, facerent omnia, ut iterum ait Dio Academicus apud  
 27 Athenæum lib. i. Hoc inventum rursus Osiridi & Baccho  
 ex Ægyptiorum mente adscribit Diodorus. Et de Osiride  
 ait lib. i. cap. xx. Totum deniq; orbem Osiris emensus mitissima  
 morum fructuum communicatione de vita communi bene me-  
 ritus est. Quod si qua tellus plantam vitis non admitteret,  
 28 conficiendum ex hordeo potum docuit, vino fragrantia & effi-  
 cacitate haut multo inferiorem. De Baccho refert lib. III.  
 cap. LXXIII. & Græcos & barbaros ab ipso, etiam qui intra-  
 etabiles haberent fundos, & à cultura vitis prorsus alienos, ex  
 hordeo potum, saporis bonitate vino paullo inferiorem, confi-  
 cere didicisse. Et lib. iv. cap. II. de eodem ita scribit: Quin  
 & potum ex hordeo conficiendum adinvenit: Zythum aliqui  
 vocant, sapore & fragrantia non multo inferiorem vino: cuius  
 29 rationem eos edocuit, quorum tellus vitium plantandarum  
 inde est. Hoc certum, quod Plinius ait lib. xiv. cap. xxii.  
 mira vitiorum solertia inventum esse, quemadmodum aqua  
 quoque inebriaret, & non-vitiferarum regionum populis sua  
 esset ex fruge madida ebrietas, nullaq; in mundi parte cessa-  
 30 ret. Nec tamen hoc modo ex frugibus saltim potus extra  
 vinum parari cœperunt, sed ex fructibus etiam arborum,  
 ex herbis & radicibus, ex melle & saccharo; qui omnes  
 inebriandi vi pollebant, & plerique hodie cervisia, pyratij,  
 pomatij, medonis, aut barbaris certarum regionum nomi-  
 nibus appellantur: de quibus hoc in loco paullo accuratius  
 rem dispiciemus.

## CAPUT SECUNDUM.

### SUMMARIA,

1. Lactis potus. 2. Lactatum. 3. Γαλακτοπότης. 4.  
 inter quos Æthiopes Macroby. 5. Cyclopes. 6. Mycenæi. 7.  
 Scythæ, 8. Nomades & Getae, 9. Germani. 10. Cyrenæi.  
 II. 118